

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUBOSSTEM

ŠTVRŤROČNÝ KOMENTÁR K POLITIKE OBOZRETNOSTI NA MAKROÚROVNI

APRÍL 2018

Obsah

Obsah	2
Úvod	3
1 Hodnotenie situácie Národnou bankou Slovenska	5
2 Rozhodnutia v oblasti politiky obozretnosti na makroúrovni	7
Príloha A Vybrané indikátory podľa hlavných kategórií rizík	11
Príloha B Proticyklický kapitálový vankúš	12

Úvod

Stabilita finančného systému je nevyhnutným predpokladom fungovania ekonomiky. Ide o široký koncept od bezpečnosti bankových vkladov a iných podobných produktov až po plynulé fungovanie trhu úverov postavené na zodpovednom prístupe finančných inštitúcií a ich klientov. Cieľom politiky obozretnosti na makroúrovni je prispievať k finančnej stabilite najmä budovaním vyššej odolnosti finančného sektora v dobrých časoch, keď sa riziká spravidla ešte len formujú. Jej cieľom môže byť aj predchádzanie kumulácii systémových rizík, čo následne zmierňuje zraniteľnosť ekonomiky v čase krízy.

Makroprudenciálnu politiku vykonáva predovšetkým Národná banka Slovenska, formálne jej táto povinnosť vyplýva zo zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom. Národná banka Slovenska môže pri výkone makroprudenciálnej politiky použiť viaceré nástroje (od zmiernenia špecifického rizika až po plošné zvýšenie požiadavky na kapitál) ako aj formy ich použitia (od upozornenia na riziko až po zákonnú povinnosť)¹. Dodatočné sprísňovanie nástrojov makroprudenciálnej politiky je aj v kompetencii Európskej centrálnej banky.

Dôležitou časťou výkonu politiky obozretnosti na makroúrovni je pravidelné štvrťročné hodnotenie vývoja v oblasti finančnej stability, ktorého súčasťou je aj rozhodnutie Bankovej rady NBS o prípadnom použití jednotlivých nástrojov. Napĺňanie základného cieľa, teda udržiavanie finančnej stability, je hodnotené prostredníctvom sledovania piatich predbežných cieľov²:

1. Zmiernenie a zabránenie nadmernému úverovému rastu a dlhovému financovaniu
2. Zmiernenie a zabránenie nadmernému nesúladu splatností a strate trhovej likvidity
3. Obmedzenie koncentrácie priamych a nepriamych expozícií
4. Obmedzenie systémového vplyvu nedostatočne zladených stimulov s cieľom znížiť morálny hazard
5. Zvýšenie odolnosti finančných infraštruktúr

Prvý predbežný cieľ je zameraný na zabránenie nadmernému rastu úverov a iného dlhového financovania, keďže práve tento trend je všeobecne označovaný za jeden z hlavných dôvodov ekonomickej a finančnej krízy. Vzhľadom na tradičný charakter slovenského finančného trhu ide o veľmi dôležitý cieľ. Väčšina významných trendov, ako aj rizík v domácom bankovom sektore, je spojená s trhom úverov domácnostiam a podnikom. Slovensko patrí medzi krajiny s najvyšším podielom úverov domácej ekonomike na celkovej bilancii, pričom väčšina príjmu bánk pochádza práve z tejto aktivity.

Druhý predbežný cieľ sa týka zabránenia nadmernému časovému nesúladu splatností aktív a pasív v bilancii bánk. Inými slovami splatnosť aktívnych operácií by sa nemala významne odlišovať od splatnosti zdrojov bánk. Napriek tomu, že úlohou bánk je sprostredkovať financovanie dlhodobých aktív (úvery) krátkodobými pasívami (vklady), skúsenosti ukázali, že nadmerný časový nesúlad aktív a pasív prehlbuje zraniteľnosť finančného systému a prispieva k tvorbe ekonomických a finančných nerovnováh.

¹ Viac o nástrojoch na <http://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom/politika-obozretnosti-na-makrourovni2>.

² Predbežné ciele boli definované v nadväznosti na Odporúčanie Európskeho výboru pre systémové riziká zo 4. apríla 2013 o predbežných cieľoch a nástrojoch makroprudenciálnej politiky (ESRB/2013/1).

Tretím predbežným cieľom je obmedzenie koncentrácie priamych aj nepriamych expozícií. Priama koncentrácia spravidla súvisí s významným vystavením, napr. voči domácnostiam, verejnej správe, alebo určitému segmentu hospodárstva. Nepriame expozície vznikajú prostredníctvom vzájomného prepojenia finančných a nefinančných inštitúcií. Zvýšená koncentrácia je dlhodobou štrukturálnou črtou domáceho finančného sektora. Vyplýva to najmä zo štruktúry slovenskej ekonomiky, ktorá je do veľkej miery závislá od malého počtu vybraných odvetví, ale aj z koncentrácie pohľadávok, resp. zdrojov financovania sa bánk vo vzťahu k niektorým klientom, resp. skupinám klientov. Ďalšou významnou charakteristikou slovenského bankového sektora je vysoký podiel domácich štátnych dlhopisov v bilanciách bánk.

Štvrtým predbežným cieľom je zmiernenie systémového rizika súvisiaceho s nesprávne nastavenou motiváciou finančných inštitúcií a ich klientov. Primárnym cieľom je zníženie rizika morálneho hazardu súvisiaceho s existenciou systémovo významných finančných inštitúcií. Kým však v rámci tretieho predbežného cieľa sa sleduje koncentrácia z dôvodu možného dopadu na jednotlivé banky, resp. na bankový sektor, pri systémovo významných inštitúciách sa koncentrácia sleduje z dôvodu veľkosti dopadu prípadného zlyhania danej inštitúcie na finančný a reálny sektor. V neposlednom rade existujú príklady vzniku morálneho hazardu aj pri odmeňovaní manažmentu finančných inštitúcií alebo nastavení spolupráce s finančnými sprostredkovateľmi.

Piatym predbežným cieľom je zvýšenie odolnosti finančnej infraštruktúry. Najdôležitejšou súčasťou finančnej infraštruktúry na Slovensku sú najmä platobné systémy (Target 2, SIPS), Fond ochrany vkladov a systémy zúčtovania cenných papierov. Ich spoľahlivé fungovanie je významným predpokladom finančnej stability na Slovensku.

Štvrtročný komentár k politike obozretnosti na makroúrovni je štruktúrovaný podľa uvedených cieľov v súlade s odporúčaním (ESRB/2013/1). Obsahuje najmä analytické hodnotenie situácie (opierajúce sa o indikátory v prílohe), ktoré je podkladom pre rozhodnutie Národnej banky Slovenska. Tabuľky a grafy v prílohe vychádzajú z údajov k 31. 12. 2017, ale kvalitatívne hodnotenie zohľadňuje aj informácie dostupné k dátumu predloženia komentára.

Dokument je rozdelený na tri časti. V prvej časti je prezentovaná stručná analýza s hodnotením najvýznamnejších zmien z hľadiska systémového rizika v aktuálnom štvrtroku, štruktúrovaná podľa uvedených predbežných cieľov. Druhá časť, ktorá je zameraná na rozhodnutia v oblasti politiky obozretnosti na makroúrovni, obsahuje rozhodnutia NBS ako aj prípadné rozhodnutia ECB. Tretiu časť tvoria prílohy: tabuľky s ukazovateľmi, podľa ktorých sa sledujú predbežné ciele a podklady pre rozhodnutie o miere proticyklického kapitálového vankúša.

1 Hodnotenie situácie Národnou bankou Slovenska

1.1 Nadmerný úverový rast a dlhové financovanie

Úvery súkromnému sektoru³ rástli v štvrtom štvrtroku 2017 medziročne 10 % tempom. Napriek tomu, že v porovnaní s letnými mesiacmi prišlo k miernemu spomaleniu dynamiky medziročného rastu úverov, aj naďalej ostáva rast úverov medzi najrýchlejšími v rámci krajín EÚ, kde úvery v tomto období rástli približne 2 % tempom. V absolútnom vyjadrení sa medziročné prírastky objemu úverov slovenskému súkromnému sektoru pohybujú blízko svojich historických maxím z leta 2008. Aj naďalej rastú ako úvery domácnostiam, tak aj nefinančným podnikom. Trendy charakteristické pre expanzívnu fázu finančného cyklu ostávajú aj naďalej prítomné v ekonomike. Zároveň rastú aj riziká spojené s expanzívnu fázou finančného cyklu.

Úvery poskytnuté domácimi bankami slovenským domácnostiam ku koncu roka 2017 medziročne vzrástli o 11,8 % (12,3 % v treťom štvrtroku 2017). Dvojciferným tempom medziročne rástli ako úvery na bývanie, tak aj spotrebiteľské úvery. Tempo rastu úverov slovenským domácnostiam na konci minulého roka bolo druhé najrýchlejšie spomedzi krajín EÚ, pričom už vyše dva roky sa Slovensko v dynamike úverov domácnostiam pohybuje na čele krajín EÚ. Dopyt po úveroch je stimulovaný faktormi tak na strane dopytu ako aj ponuky. Priaznivý vývoj na pracovnom trhu prejavujúci sa nízkou úrovňou miery nezamestnanosti, stabilný rast priemernej nominálnej mzdy v hospodárstve, nízke úrovne úrokových sadzieb a silná konkurencia na trhu s úvermi stimulujú dopyt domácností po úveroch. Pretrvávajúci dopyt po úveroch sa premietol aj v náraste zadlženosti domácností, ktorá na konci uplynulého roka dosiahla úroveň 40,7 % HDP.

Expanzívna fáza úverového cyklu sa prejavuje aj v raste úverov podnikovému sektoru. Objem úverov poskytnutých domácimi bankami nefinančným podnikom v štvrtom štvrtroku 2017 medziročne narástol o 6,7 % (9,2 % v treťom štvrtroku 2017). Napriek poklesu tempa rastu v porovnaní s letnými mesiacmi sa dynamika ich rastu nachádza výrazne nad pokrízovým priemerom (2 %). Historicky nízke úrovne úrokových mier, makroekonomický vývoj odrážajúci sa v raste podnikových tržieb, výhľad priaznivého stabilného vývoja a pozitívny sentiment v ekonomike podnecujú dopyt podnikového sektora po nových úveroch. Na konci roka patrilo Slovensko k päťici krajín s najrýchlejším rastom úverov podnikovému sektoru v rámci EÚ. Zadlženosť podnikového sektora sa v štvrtom štvrtroku 2017 pohybovala na úrovni 57,7 % HDP.

Expanzívnu fázu finančného cyklu je možné identifikovať aj vo vývoji ukazovateľov hodnotiacich vývoj úverového a finančného trhu. Hodnota indikovanej úrovne proticyklického kapitálového vankúša pri sledovaných referenčných ukazovateľoch sa v porovnaní s predchádzajúcim štvrtkom nezmenila, pričom sledované ukazovatele poukazujú na potrebu vyššej ako aktuálne stanovenej úrovne proticyklického kapitálového vankúša. Ukazovateľ odchýlky pomeru úverov poskytnutých domácimi bankami k HDP od svojho dlhodobého trendu (Domestic credit-to-GDP_{trend} gap)⁴ dosiahol na konci roka 2017 úroveň 5,19, čo predstavuje mierny pokles oproti predchádzajúcemu štvrtku. Napriek zaznamenanému poklesu ostáva indikovaná úroveň proticyklického kapitálového vankúša týmto ukazovateľom nezmenená, pričom už tretí štvrtok po sebe dosahuje výšku 1,75 %.

³ Úvery poskytnuté domácimi bankami sektoru domácností (S14 a S15) a sektoru nefinančných podnikov (S 11) v tuzemsku, zdroj: hlásenia bánk, V (NBS) 33 - 12.

⁴ Vstupom pre tento indikátor je objem úverov podnikom a domácnostiam, ktoré boli poskytnuté domácimi bankami.

Kompozitný ukazovateľ finančného cyklu, proticyklický smerovník, zaznamenal mierny pokles v závere roka 2017, napriek tomu ostáva jeho hodnota blízko historických maxím z leta 2008. Hodnotu smerovníka v štvrtom štvrťroku 2017 zmiernili indikátory opisujúce trh úverov a zadlženosti, naopak v smere jeho nárastu pôsobili zložky opisujúce makroekonomický vývoj, trh bývania a straty z kreditného rizika. Referenčná hodnota proticyklického smerovníka poukazovala počas celého roka 2017 na úroveň proticyklického kapitálového vankúša vo výške 2,5 %.

Napriek zmierneným dynamikám rastu úverov tvorba rizík na finančnom trhu pretrváva. Ekonomika sa priblížila k úrovni svojho potenciálu, pričom v ďalšom období sa dá očakávať otváranie kladnej produkčnej medzery a postupné prehrievanie ekonomiky. Tvorba rizík súvisiacich s expanzívnou fázou ekonomického cyklu by sa tak mala v ďalšom období ešte posilňovať. V prostredí historicky nízkych úrovní úrokových mier sa zároveň zvyšuje citlivosť bankového sektora voči vývoju ekonomiky, keď rastie zadlženosť súkromného sektora, ako aj expozície voči niektorým ekonomicky citlivým odvetviam, napr. sektor komerčných nehnuteľností.

1.2 Nadmerný časový nesúlad a trhová likvidita

Aj v štvrtom štvrťroku 2017 sa systémová likvidita bankového sektora týkala dvoch kľúčových oblastí. Prvou je prehlbujúci sa časový nesúlad medzi aktívami a pasívami, ktorý je dôsledkom najmä úverovej aktivity bánk spojenej s rastom bežných účtov. Aj keď sa vplyvom poklesu dynamiky úverov vo štvrtom štvrťroku 2017 zastavilo prehlbovanie likvidnej medzery do jedného roka, táto nerovnováha ostáva prítomná. Preto nie je pozitívne, že ku koncu roka 2017 pokračoval pokles podielu investícií do likvidných cenných papierov. Toto riziko by malo byť na úrovni individuálnych bánk zmierňované ukazovateľom krytia likvidity (LCR). Od začiatku roka 2018 však v tomto smere prichádza k uvoľneniu požiadaviek na krytie možných výberov vkladov prostredníctvom likvidných aktív. Dôvodom je povinný prechod na európsku legislatívu, ktorá je menej prísna ako ukazovatele zavedené Národnou bankou Slovenska, ktorých platnosť, z titulu európskej legislatívy, skončila ku koncu roka 2017.

Druhou otázkou je dlhodobá štruktúra financovania úverovej aktivity. Aj napriek prehlbujúcemu sa časovému nesúladu medzi dlhodobými úvermi a krátkodobými vkladmi je financovanie úverov prostredníctvom vkladov najstabilnejšou formou obchodného modelu domácich bánk. Pokračujúci rast podielu úverov ku vkladom indikuje slabnúcu štruktúru bilancií domácich bánk z pohľadu dlhodobej likvidity.

1.3 Koncentrácia

V období štvrtého štvrťroka 2017 sa ďalej zmierňovala rizikovosť jednotlivých typov expozícií. Týka sa to jednotlivých ekonomických odvetví podnikového sektora, kde ďalej klesal podiel zlyhaných úverov, ako aj expozícií voči krajinám eurozóny, kde kreditné prirážky zostali pod úrovňou 1,5 p. b. Zo štruktúrneho pohľadu zostáva riziko koncentrácie približne na rovnakej úrovni. Výnimkou je pokračujúci pokles koncentrácie investícií bánk do slovenských štátnych dlhopisov, ktorých podiel na aktívach bánk sa počas štvrtého štvrťroka 2017 opätovne znížil, a to z 11,0 % na 10,2 %. Významným rizikom zostáva koncentrácia expozícií voči sektoru komerčných nehnuteľností, a to napriek zmierneniu ich dynamiky. Príliš vysoká miera optimizmu však môže viesť k podhodnoteniu rizík, ktorým je najmä výrazná citlivosť tohto sektora na cyklický vývoj ekonomiky.

1.4 Morálny hazard

Indikátory morálneho hazardu ostali počas štvrtého štvrťroka 2017 takmer bezo zmeny v porovnaní s tretím štvrťrokom 2017. Mierne rástla koncentrácia v prípade celkových čistých aktív, kde koncentrácia dosahuje momentálne svoje najvyššie hodnoty za sledované obdobie od roku 2014. Koncentrácia ostáva vysoká aj v prípade celkových pasív aj celkových aktív v rámci finančného systému. Kým podiel bánk na celkovej držbe slovenských štátnych dlhopisov neustále klesá, koncentrácia investícií do týchto dlhopisov v rámci bánk stúpa. Indikátory v prípade objemu chránených vkladov a úverov poskytnutých retailu ostali prakticky bez zmeny.

1.5 Finančná infraštruktúra a ostatné riziká

Banky v poslednom štvrťroku 2017 neplatili žiadne príspevky do Fondu ochrany vkladov, nakoľko objem prostriedkov stanovený na rok 2017 bol zaplatený už v priebehu prvej polovice roka. Objem krytých vkladov však pokračoval v raste, v dôsledku čoho mierne pokleslo pokrytie týchto vkladov na hodnotu 0,63 %. Výška príspevkov na rok 2018 bola určená vo výške 0,01 % z objemu krytých vkladov. Rovnako aj v prípade Jednotného rezolučného fondu bola výška príspevkov na rok 2017 (17,5 mil. €) splatná v prvej polovici roka. Banky však pokračovali v platení osobitného odvodu. Objem naakumulovaných prostriedkov z osobitného odvodu dosiahol takmer 850 mil. € ku koncu roka 2017.

2 Rozhodnutia v oblasti politiky obozretnosti na makroúrovni

2.1 Aktuálne rozhodnutie NBS k príslušnému štvrťroku

Banková rada NBS sa rozhodla ponechať mieru proticyklického kapitálového vankúša na hodnote 1,25 %. V období od 1. 8. 2017 do 31. 7. 2018 je miera proticyklického kapitálového vankúša stanovená na úrovni 0,50 %. Od 1. 8. 2018 sa jeho úroveň zvýši na 1,25 %. V prípade že sa aktuálne trendy potvrdia aj v ďalšom štvrťroku Banková rada NBS zváži zvýšenie miery proticyklického kapitálového vankúša.

Pri rozhodovaní o miere proticyklického kapitálového vankúša Banková rada NBS zvážila aj pozíciu Európskej centrálnej banky v súlade s článkom 5 nariadenia SSM⁵.

2.2 Aktuálne platné nastavenie nástrojov zo strany NBS

Na základe rozhodnutia NBS č. 20/2016 z 26. 7. 2016 začala od 1. 8. 2017 platiť miera proticyklického kapitálového vankúša na úrovni 0,50 %.⁶

Tabuľka 1 Hodnoty proticyklického kapitálového vankúša pre slovenské expozície

Obdobie účinnosti	Miera
1.8.2017 – 31.7.2018	0,50 %
1.8.2018 –	1,25 %

⁵ Nariadenie Rady (EÚ) č. 1024/2013 z 15. októbra 2013, ktorým sa Európska centrálna banka poveruje osobitnými úlohami, pokiaľ ide o politiky týkajúce sa prudenciálneho dohľadu nad úverovými inštitúciami, ďalej len „nariadenie SSM“.

⁶ https://www.nbs.sk/_img/Documents/_Legislativa/_Vestnik/ROZ20-2016.pdf

Dňa 14. 11. 2017 Banková rada NBS schválila opatrenie, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o posúdení schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver (opatrenie NBS č. 10/2017).⁷ Toto opatrenie nadväzuje na existujúce opatrenie pre oblasť poskytovania úverov na bývanie. Jeho prijatím sa zjednotili požiadavky na poskytovanie úverov na bývanie a spotrebiteľských úverov. Zároveň sa zavřila transformácia odporúčania NBS č. 1/2014 do záväzných legislatívnych pravidiel, ktoré bolo od 1. 1. 2018 z tohto dôvodu zrušené. Najvýznamnejšou zmenou bola požiadavka, aby žiadateľovi o úver zostala po odpočítaní splátok a životného minima z jeho príjmu istá rezerva. Na rozdiel od úverov na bývanie sa však táto požiadavka nevzťahuje na spotrebiteľov, ktorých zadlženosť aj po poskytnutí nového úveru zostáva v porovnaní s ich ročným príjmom nízka.

V súlade s rozhodnutím NBS č. 18/2016 a 19/2016 z 24. 5. 2016 majú identifikované banky od 1. 1. 2017 povinnosť udržiavať vankúš pre O-SII a vankúš na krytie systémového rizika, ktorý bol stanovený na celkovej úrovni 1 až 2 % rizikových expozícií. Na základe rozhodnutí NBS č. 5/2017 a 6/2017 z 30. 5. 2017 celková úroveň týchto kapitálových vankúšov od 1. 1. 2018 pre dve najväčšie banky ostáva na úrovni 2 %, pre ostatné banky identifikované ako lokálne systémovo významné sa výška celkového vankúša znížila na 1 až 1,5 % rizikových expozícií.⁸

Ďalšie aktuálne platné nástroje politiky obozretnosti na makroúrovni, pokrývajúce najmä oblasť kapitálových požiadaviek, zobrazuje Tabuľka 2.

2.3 Možné použitie nástrojov politiky obozretnosti na makroúrovni v strednodobom horizonte

Oblasť poskytovania retailových úverov

Ako NBS upozornila aj vo svojej Správe o finančnej stabilite k novembru 2017, napriek doteraz prijatým opatreniam pretrvávajú silné tlaky na nadmerný rast zadlženosti. Hlavnými faktormi sú extrémne nízke úrokové sadzby, zmierňovanie úverových štandardov a rast ekonomiky, pri ktorom však hrozí riziko jej prehrievania. NBS zvažuje zavedenie dodatočných pravidiel, ktoré by znížili potenciál nadmerného rastu zadlženosti domácností.

Očakávaný vývoj miery proticyklického kapitálového vankúša v nasledujúcom štvrtroku

Aktuálne platné rozhodnutia NBS o miere proticyklického kapitálového vankúša, t. j. 0,50 % od 1. 8. 2017 a 1,25 % od 1. 8. 2018 sú nižšie ako referenčné hodnoty pre proticyklický kapitálový vankúš podľa hlavných indikátorov (Tabuľka 4). V prípade, že tento rozdiel pretrvá aj v nasledujúcom štvrtroku, Banková rada NBS zváži zvýšenie miery proticyklického kapitálového vankúša.

2.4 Rozhodnutia ECB týkajúce sa slovenského bankového sektora k príslušnému štvrtroku

K 17. aprílu 2018 nebolo zo strany Európskej centrálnej banky vydané žiadne rozhodnutie v oblasti politiky obozretnosti na makroúrovni vo vzťahu k slovenskému bankovému sektoru.

⁷ Plný text opatrenia je dostupný tu: http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Legislativa/_Vestnik/OPAT10-2017.pdf. Prehľad je dostupný tu:

https://www.nbs.sk/_img/Documents/_Dohlad/Makropolitika/opatrenie_prehľad2.pdf.

⁸ https://www.nbs.sk/_img/Documents/_Legislativa/_Vestnik/ROZ-5-2017.pdf a https://www.nbs.sk/_img/Documents/_Legislativa/_Vestnik/ROZ-6-2017.pdf

Tabuľka 2 Aktuálne nastavenie nástrojov platných pre SR

Makroprudenciálny nástroj	2. štvrťrok 2017	3. štvrťrok 2017	4. štvrťrok 2017	1. štvrťrok 2018	2. štvrťrok 2018	Poznámka
Makroprudenciálne nástroje platné pre SR						
Vankúš na zachovanie kapitálu (§ 33b zákona o bankách)	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	
Miera proticyklického kapitálového vankúša (§ 33g zákona o bankách)	0 %	0 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	Zvýšenie na úroveň 0,5 %, účinné od 1.8.2017 Ďalšie zvýšenie na 1,25 % účinné od 1.8.2018
Vankúš pre O-SII (§ 33d zákona o bankách) ¹	1 % až 2 %	1 % až 2 %	1 % až 2 %	0,5% až 1%	0,5% až 1%	
Vankúš na krytie systémového rizika (§ 33e zákona o bankách) ²	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	
Riziková váha priradená expozíciám plne zabezpečeným hypotékami na nehnuteľný majetok určený na bývanie (čl. 124 nariadenia CRR)	35 %	35 %	35 %	35 %	35 %	
Riziková váha priradená expozíciám plne zabezpečeným hypotékami na nehnuteľný majetok určený na podnikanie (čl. 124 nariadenia CRR)	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %	Plánované zvýšenie
Minimálna hodnota expozíciami váženej priemernej LGD pre všetky retailové expozície zabezpečené nehnuteľným majetkom určeným na bývanie, ktoré nevyužívajú záruky ústredných vlád (č. 164 nariadenia CRR)	10 %	10 %	10 %	10 %	10 %	
Minimálna hodnota expozíciami váženej priemernej LGD pre všetky retailové expozície zabezpečené nehnuteľným majetkom určeným na podnikanie, ktoré nevyužívajú záruky ústredných vlád (č. 164 nariadenia CRR)	15 %	15 %	15 %	15 %	15 %	
Riziková váha priradená expozíciám plne zabezpečeným hypotékami na nehnuteľný majetok určený na podnikanie - ostatné štáty EÚ (čl. 124 nariadenia CRR)	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %	
Minimálna hodnota expozíciami váženej priemernej LGD pre všetky retailové expozície zabezpečené nehnuteľným majetkom určeným na bývanie, ktoré nevyužívajú záruky ústredných vlád - ostatné štáty EÚ (č. 164 nariadenia CRR)	10 %	10 %	10 %	10 %	10 %	
Minimálna hodnota expozíciami váženej priemernej LGD pre všetky retailové expozície zabezpečené nehnuteľným majetkom určeným na podnikanie, ktoré nevyužívajú záruky ústredných vlád - ostatné štáty EÚ (č. 164 nariadenia CRR)	15 %	15 %	15 %	15 %	15 %	

Zdroj: NBS.

¹ Vankúš pre O-SII je určený pre Československú obchodnú banku, a.s., Poštovú banku, a.s., Slovenskú sporiteľňu, a.s., Tatra banku, a.s. a Všeobecnú úverovú banku, a.s.

² Vankúš na krytie systémového rizika je určený pre Slovenskú sporiteľňu, a.s., Tatra banku, a.s. a Všeobecnú úverovú banku, a.s.

Tabuľka 3 Aktuálne nastavenie nástrojov platných pre zahraničné expozície

Makroprudenciálny nástroj	2. štvrťrok 2017	3. štvrťrok 2017	4. štvrťrok 2017	1. štvrťrok 2018	2. štvrťrok 2018	Poznámka
Miera proticyklického kapitálového vankúša pre Českú republiku (§ 33j zákona o bankách)	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	Zvýšenie na 1 % od 1. júla 2018 a na 1,25 % od 1. januára 2019
Miera proticyklického kapitálového vankúša pre Švédsko (§ 33j zákona o bankách)	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %	
Miera proticyklického kapitálového vankúša pre Spojené kráľovstvo (§ 33j zákona o bankách)	0 %	0 %	0 %	0 %	0,5 %	Zvýšenie na 0,5 % od 27. júna 2018 a na 1 % od 28. novembra 2018
Miera proticyklického kapitálového vankúša pre Litvu (§ 33j zákona o bankách)	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	Zvýšenie na 0,5 % od 31. decembra 2018
Miera proticyklického kapitálového vankúša pre Dánsko (§ 33j zákona o bankách)	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	Zvýšenie na 0,5 % od 31. marca 2019
Miera proticyklického kapitálového vankúša pre ostatné štáty EÚ (§ 33j zákona o bankách)	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	
Miera proticyklického kapitálového vankúša pre Nórsko (§ 33j zákona o bankách)	1,5 %	1,5 %	2 %	2 %	2 %	
Miera proticyklického kapitálového vankúša pre Island (§ 33j zákona o bankách)	1 %	1 %	1,25 %	1,25 %	1,25 %	
Miera proticyklického kapitálového vankúša pre Hongkong (§ 33i a § 33j zákona o bankách)	1,25 %	1,25 %	1,25 %	1,875 %	1,875 %	Zvýšenie na 2,5 % od 1. januára 2019
Miera proticyklického kapitálového vankúša pre ostatné štáty sveta (§ 33i a § 33j zákona o bankách)	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	
Vankúš na krytie systémového rizika pre Estónsko (§ 33f zákona o bankách)	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	
Vankúš na krytie systémového rizika pre ostatné štáty EÚ (§ 33f zákona o bankách)	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	
Riziková váha priradená expozíciám plne zabezpečeným hypotékami na nehnuteľný majetok určený na bývanie - ostatné štáty EÚ (čl. 124 nariadenia CRR)	35 %	35 %	35 %	35 %	35 %	Írsko, Chorvátsko, Malta, Slovinsko: prísnejšie podmienky na aplikáciu váhy 35 % Rumunsko: prísnejšie podmienky na aplikáciu váhy 50 %
Riziková váha priradená expozíciám plne zabezpečeným hypotékami na nehnuteľný majetok určený na podnikanie – Švédsko a Rumunsko (čl. 124 nariadenia CRR)	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	
Riziková váha priradená expozíciám plne zabezpečeným hypotékami na nehnuteľný majetok určený na podnikanie - ostatné štáty EÚ (čl. 124 nariadenia CRR)	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %	Spojené kráľovstvo: sprísnenie podmienok na aplikáciu váhy 50 %
Minimálna hodnota expozíciami váženej priemernej LGD pre všetky retailové expozície zabezpečené nehnuteľným majetkom určeným na bývanie, ktoré nevyužívajú záruky ústredných vlád - ostatné štáty EÚ (č. 164 nariadenia CRR)	10 %	10 %	10 %	10 %	10 %	
Minimálna hodnota expozíciami váženej priemernej LGD pre všetky retailové expozície zabezpečené nehnuteľným majetkom určeným na bývanie, ktoré nevyužívajú záruky ústredných vlád - Nórsko (č. 164 nariadenia CRR)	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	
Minimálna hodnota expozíciami váženej priemernej LGD pre všetky retailové expozície zabezpečené nehnuteľným majetkom určeným na podnikanie, ktoré nevyužívajú záruky ústredných vlád - ostatné štáty EÚ (č. 164 nariadenia CRR)	15 %	15 %	15 %	15 %	15 %	

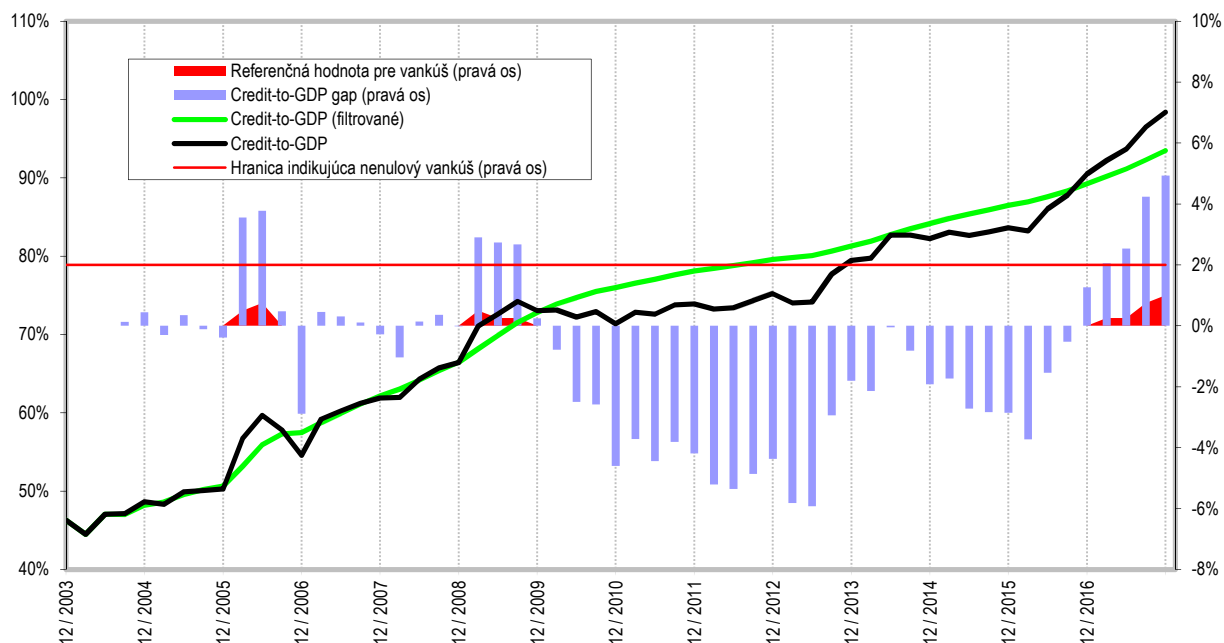
Zdroj: ESRB.

Príloha A Vybrané indikátory podľa hlavných kategórií rizík

Dátum	Nadmerný rast úverov a finančná páka												Nadmerný časový nesúlad a trhová likvidita						Konzentrácia						Morálny hazard						Finančná infraštruktúra			Odoľnosť fin. systému															
	Celkový súkromný dH	Úvery poskytnuté domácními bankami ¹⁾	Sektor domácností	Podniky	Kreditovanie za 12 m	Kreditovanie za 30 dní	Kreditovanie za 10 dní	Kreditovanie za 7 dní	Zhromaždenie vkladov / výnosy z úverov	Dvadsaťdňové výnosy / výnosy z úverov	Očistené za 12 m (netto)	Podiel najväčšieho subjektu / celok	Podiel najväčšieho subjektu / celok	Podiel najväčšieho subjektu / celok	Podiel najväčšieho subjektu / celok	Podiel najväčšieho subjektu / celok	Podiel najväčšieho subjektu / celok	Podiel najväčšieho subjektu / celok	Podiel najväčšieho subjektu / celok	Podiel najväčšieho subjektu / celok	Podiel najväčšieho subjektu / celok	Podiel najväčšieho subjektu / celok	Podiel najväčšieho subjektu / celok	Podiel najväčšieho subjektu / celok	Podiel najväčšieho subjektu / celok	Podiel najväčšieho subjektu / celok	Podiel najväčšieho subjektu / celok	Podiel najväčšieho subjektu / celok	Podiel najväčšieho subjektu / celok	Podiel najväčšieho subjektu / celok	Podiel najväčšieho subjektu / celok	Podiel najväčšieho subjektu / celok	Podiel najväčšieho subjektu / celok	Podiel najväčšieho subjektu / celok															
12.17	4,93%	5,19%	10%	12%	7%	6%	3%	67%	71%	94	2,1%	0,3%	7,6	-42%	-43%	-47%	-42%	15%	15%	3%	89%	10%	6%	4%	0%	1%	33%	0%	1%	75%	133%	76%	149%	18%	2,244	81%	1,666	67%	1,316	85%	1,647	0,6%	1,1%	18 748	24%	17%	19%	1,46	98%
9.17	4,24%	5,50%	11%	12%	9%	6%	3%	65%	72%	95	1,8%	0,5%	7,7	-40%	-42%	-46%	-41%	17%	14%	4%	90%	11%	6%	5%	1%	35%	0%	1%	74%	136%	76%	149%	19%	2,071	81%	1,667	68%	1,410	85%	1,632	0,6%	1,1%	-1 230	-38%	16%	18%	1,49	98%	
6.17	2,63%	5,29%	12%	13%	10%	5%	3%	64%	71%	96	1,1%	0,4%	7,6	-41%	-42%	-46%	-41%	17%	12%	4%	91%	11%	6%	5%	1%	34%	0%	1%	74%	136%	76%	147%	19%	2,050	80%	1,637	68%	1,438	84%	1,598	0,7%	1,0%	-776	-34%	17%	18%	1,50	96%	
3.17	2,05%	4,87%	11%	14%	7%	5%	3%	63%	72%	96	0,9%	0,4%	7,6	-40%	-41%	-46%	-43%	17%	10%	5%	92%	12%	7%	4%	1%	33%	0%	1%	73%	120%	75%	143%	21%	2,101	80%	1,623	69%	1,388	85%	1,610	0,7%	1,0%	-2 630	-32%	17%	18%	1,50	96%	
12.16	1,26%	4,30%	10%	13%	5%	5%	3%	62%	73%	98	0,7%	0,2%	7,0	-41%	-43%	-48%	-42%	13%	14%	3%	105%	13%	5%	5%	1%	28%	0%	1%	73%	120%	75%	143%	21%	1,862	80%	1,609	61%	1,175	84%	1,566	0,7%	1,0%	-954	-22%	16%	18%	1,49	95%	
9.16	-0,52%	3,88%	10%	13%	5%	5%	3%	60%	74%	101	0,1%	0,1%	6,4	-42%	-43%	-47%	-44%	14%	14%	4%	106%	14%	5%	4%	1%	33%	0%	1%	73%	126%	75%	142%	22%	1,867	79%	1,590	58%	949	85%	1,609	0,7%	1,0%	-1 918	-21%	17%	18%	1,47	93%	
6.16	-1,54%	3,08%	9%	13%	4%	5%	3%	59%	73%	102	-0,2%	-0,1%	6,0	-41%	-42%	-46%	-43%	15%	12%	5%	102%	14%	6%	3%	1%	32%	0%	1%	73%	126%	75%	142%	22%	1,847	79%	1,591	62%	963	86%	1,581	0,7%	1,0%	-1 918	-21%	16%	17%	1,40	90%	
3.16	-3,73%	2,88%	10%	12%	6%	5%	3%	57%	73%	104	-0,9%	0,0%	5,3	-39%	-39%	-46%	-42%	14%	9%	4%	119%	14%	6%	4%	1%	32%	0%	1%	73%	126%	75%	142%	22%	1,857	79%	1,587	61%	888	86%	1,563	0,7%	1,0%	-1 079	-3%	16%	17%	1,69	90%	
12.15	-2,96%	2,85%	11%	12%	6%	5%	3%	57%	71%	105	-0,6%	0,2%	5,1	-40%	-40%	-46%	-40%	16%	14%	4%	102%	15%	6%	4%	1%	30%	0%	1%	72%	126%	75%	141%	23%	1,846	79%	1,583	61%	1,028	85%	1,572	0,7%	1,0%	988	3%	14%	15%	1,64	90%	
9.15	-2,83%	2,36%	9%	13%	3%	5%	3%	55%	70%	106	-0,6%	0,2%	5,3	-39%	-40%	-46%	-39%	15%	16%	5%	114%	16%	5%	3%	1%	28%	0%	2%	72%	127%	69%	127%	24%	1,772	79%	1,580	58%	945	89%	1,641	0,6%	0,9%	-1 802	-3%	16%	17%	1,53	91%	
6.15	-2,72%	1,89%	9%	13%	3%	5%	3%	51%	31%	20%	0%	0,5%	5,0	-39%	-41%	-47%	-41%	14%	17%	4%	112%	17%	5%	3%	1%	29%	1%	2%	71%	123%	70%	128%	24%	1,757	79%	1,580	53%	791	87%	1,615	0,6%	0,9%	807	7%	16%	18%	1,49	91%	
3.15	-1,72%	1,13%	7%	13%	-1%	5%	3%	53%	71%	108	-0,1%	-0,5%	4,5	-38%	-39%	-46%	-42%	14%	18%	5%	107%	17%	5%	3%	1%	30%	1%	1%	71%	120%	70%	128%	25%	1,752	79%	1,571	53%	867	86%	1,550	0,6%	0,8%	-1 973	2%	16%	17%	1,58	90%	
12.14	-1,92%	0,65%	6%	12%	-2%	4%	3%	52%	73%	109	-0,2%	-0,8%	4,1	-37%	-37%	-46%	-41%	16%	19%	4%	101%	17%	6%	3%	1%	29%	1%	1%	71%	122%	70%	127%	25%	1,772	79%	1,564	53%	878	86%	1,587	0,6%	0,8%	-2 149	12%	16%	17%	1,6	91%	
9.14	-0,82%	0,93%	7%	11%	1%	4%	3%	50%	72%	108	0,6%	-0,6%	4,1	-37%	-39%	-46%	-42%	12%	16%	4%	111%	18%	5%	4%	2%	31%	1%	2%	71%	122%	70%	126%	26%	1,817	80%	1,571	50%	807	84%	1,538	0,6%	0,8%	1 022	22%	16%	17%	1,38	91%	
6.14	-0,05%	0,49%	6%	11%	0%	4%	2%	49%	72%	107	0,9%	-0,7%	3,6	-38%	-40%	-45%	-41%	11%	20%	4%	124%	18%	5%	4%	1%	33%	1%	2%	70%	121%	70%	126%	26%	1,832	80%	1,568	55%	961	83%	1,534	0,6%	0,8%	-3 699	16%	16%	17%	1,36	90%	
3.14	-2,14%	0,38%	6%	10%	0%	4%	2%	48%	73%	106	1,1%	-0,7%	3,4	-38%	-38%	-45%	-40%	11%	14%	3%	105%	18%	4%	3%	2%	31%	1%	2%	70%	120%	70%	126%	26%	1,840	80%	1,568	53%	1,038	82%	1,508	0,6%	0,7%	3 800	30%	16%	17%	1,44	89%	
12.13	-1,81%	0,18%	4%	9%	-3%	4%	2%	47%	28%	105	0,4%	-0,8%	3,4	-36%	-38%	-43%	-40%	11%	14%	4%	99%	18%	5%	3%	2%	1%	34%	1%	2%	70%	121%	70%	128%	27%	1,788	80%	1,569	55%	987	84%	1,608	0,5%	0,6%	-4 298	16%	15%	16%	1,42	89%
9.13	-0,94%	0,32%	4%	9%	-2%	4%	2%	47%	27%	103	-0,1%	-0,4%	3,1	-36%	-38%	-43%	-40%	13%	9%	3%	94%	20%	5%	3%	2%	1%	34%	1%	2%	71%	123%	73%	134%	27%	1,771	81%	1,577	52%	988	84%	1,596	0,5%	0,5%	-396	32%	15%	16%	1,42	89%
6.13	-0,52%	0,26%	4%	9%	-3%	4%	2%	45%	70%	103	-0,3%	-0,8%	3,1	-34%	-36%	-41%	-38%	15%	11%	2%	106%	21%	5%	3%	2%	1%	35%	1%	2%	71%	123%	73%	136%	27%	1,689	82%	1,569	49%	845	86%	1,627	0,5%	0,4%	2 527	33%	15%	16%	1,46	88%
3.13	-0,52%	0,34%	3%	9%	-4%	4%	2%	44%	70%	102	-1,1%	-0,8%	2,9	-31%	-33%	-40%	-36%	16%	14%	4%	109%	20%	5%	2%	2%	1%	34%	1%	2%	71%	122%	73%	136%	28%	1,824	83%	1,641	48%	783	87%	1,654	0,5%	0,3%	3 923	23%	15%	16%	1,5	87%
12.12	-4,36%	0,84%	3%	9%	-3%	4%	2%	44%	70%	102	-0,5%	-0,7%	3,0	-32%	-33%	-37%	-33%	25%	15%	5%	108%	20%	5%	2%	1%	31%	1%	2%	71%	122%	73%	137%	30%	1,879	83%	1,644	49%	750	86%	1,656	0,5%	0,3%	2 433	5%	13%	16%	1,51	88%	
9.12	-4,87%	1,09%	2%	9%	-5%	4%	2%	43%	70%	100	-0,5%	-0,6%	3,6	-31%	-33%	-39%	-34%	22%	15%	3%	100%	21%	6%	2%	4%	1%	34%	1%	2%	72%	125%	73%	138%	32%	1,848	83%	1,643	55%	882	86%	1,688	0,5%	0,2%	3 718	4%	13%	16%	1,47	90%
6.12	-5,36%	1,23%	3%	8%	-2%	4%	2%	42%	71%	100	-0,7%	-0,5%	3,6	-30%	-32%	-36%	-32%	22%	14%	4%	95%	21%	6%	2%	4%	1%	36%	1%	2%	72%	125%	73%	138%	31%	1,827	83%	1,669	56%	905	84%	1,644	0,5%	0,1%	2 779	-27%	12%	15%	1,47	89%
3.12	-6,21%	1,91%	7%	9%	4%	4%	2%	41%	72%	99	-0,6%	-0,3%	4,2	-30%	-32%	-36%	-32%	24%	17%	2%	90%	20%	5%	2%	4%	2%	37%	3%	2%	71%	122%	73%	139%	34%	1,844	84%	1,672	55%	853	82%	1,650	0,5%	0,0%	5 674	-39%	12%	13%	1,51	89%
12.11	-4,19%	2,53%	3%	10%	-4%	4%	2%	41%	70%	97	-0,3%	-0,1%	4,5	-31%	-32%	-37%	-34%	20%	14%	3%	117%	20%	5%	3%	1%	37%	1%	2%	71%	123%	73%	140%	35%	1,874	84%	1,677	57%	914	81%	1,633	0,5%	0,0%	-2 817	-63%	14%	15%	1,36	89%	
9.11	-3,82%	3,29%	9%	11%	8%	4%	2%	41%	70%	97	-1,3%	-0,8%	4,3	-32%	-37%	-42%	-37%	17%	14%	0%	138%	20%	5%	6%	4%	2%	38%	14%	2%	71%	122%	75%	140%	36%	1,861	84%	1,661	59%	882	79%	1,408	0,4%	0,0%	3 128	-55%	13%	13%	1,36	88%
6.11	-4,45%	3,21%	10%	12%	8%	4%	2%	41%	69%	94	-0,6%	0,1%	5,1	-35%	-38%	-43%	-37%	17%	14%	1%	135%	20%	6%	6%	4%	2%	41%	15%	2%	71%	122%	75%	145%	36%	1,746	84%	1,659	57%	905	78%	1,395	0,4%	0,0%	-2 360	-72%	13%	13%	1,36	87%
3.11	-3,71%	2,47%	7%	12%	3%	4%	2%	41%	68%	93	-0,5%	-0,1%	4,6	-34%	-38%	-43%	-35%	17%	19%	2																													

Príloha B Proticyklický kapitálový vankúš

Graf 1 Štandardizovaný credit-to-GDP gap

Zdroj: NBS, ŠÚ SR.

Poznámky:

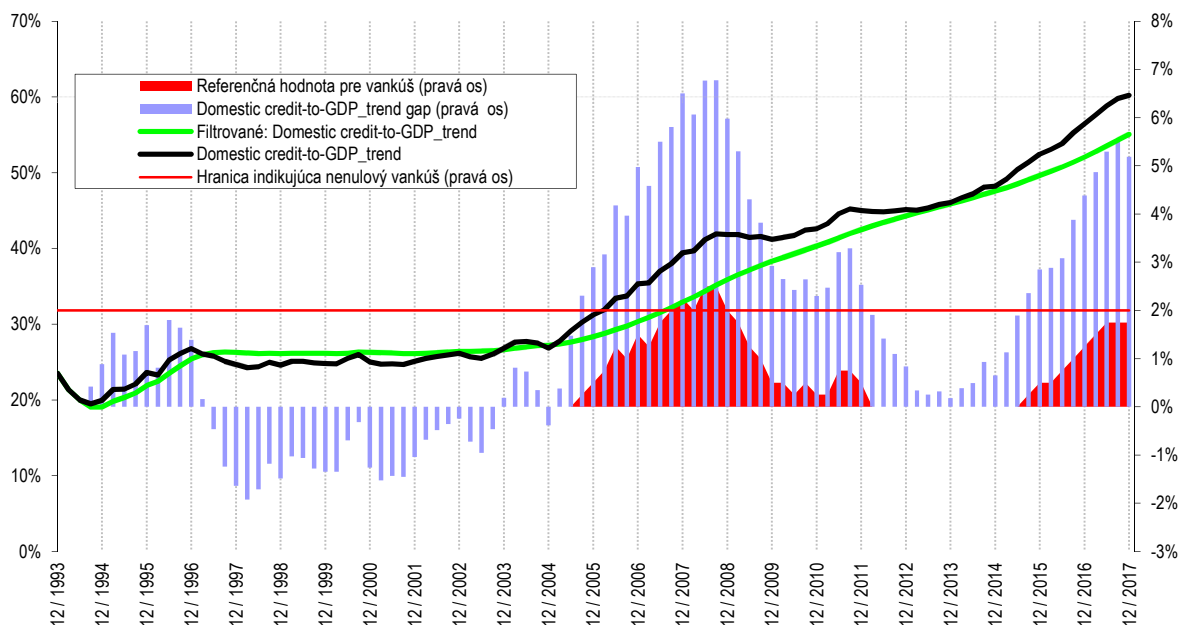
Štandardizovaný credit-to-GDP_{trend} gap vychádza z celkového dlhu nefinančných podnikov a domácností.

Kalibrácia referenčnej hodnoty je v súlade s Odporúčaním ESRB/2014/1, príloha, časť II.

Hranica indikujúca nenulový proticyklický kapitálový vankúš a hodnoty „gapu“ sú zobrazené na pravej osi.

V dôsledku revízie údajov za dlh podnikového sektora voči iným podnikom (teda sektor S11 voči S11) došlo k zmene údajov úrovne gapu ako aj indikovanej úrovne proticyklického kapitálového vankúša pri tomto ukazovateli v treťom štvrtroku 2017.

Graf 2 Domestic credit-to-GDP_{trend} gap

Zdroj: NBS, ŠÚ SR.

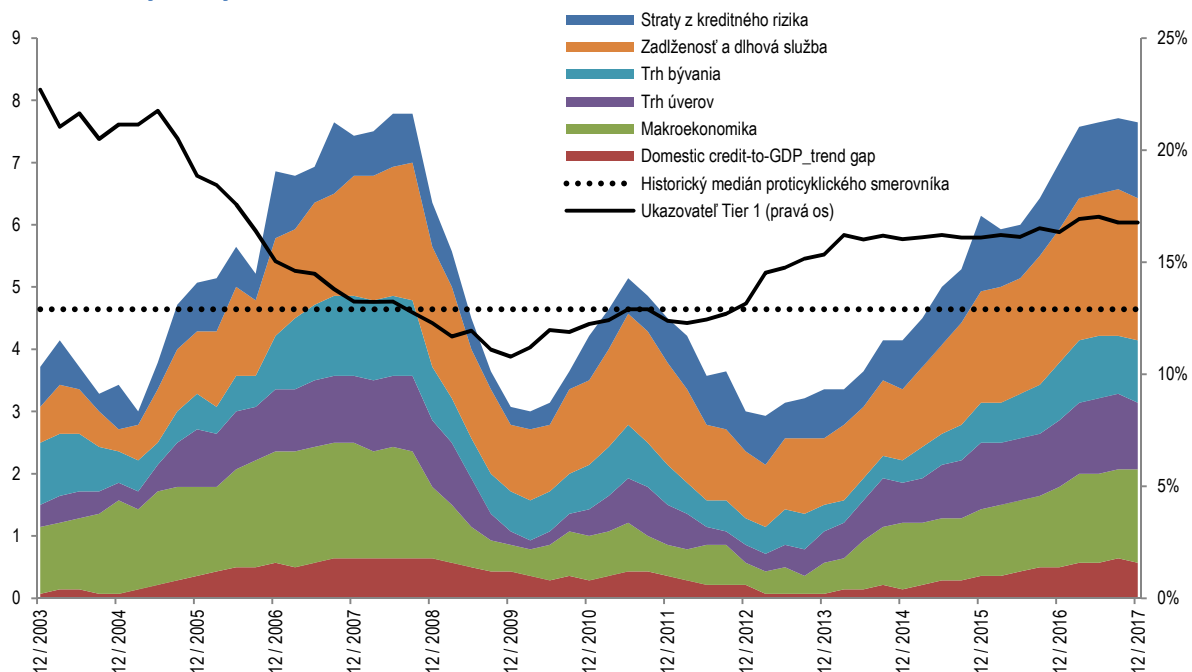
Poznámky:

Domestic credit-to-GDP gap vychádza z úverov podnikom a domácnostiam poskytnutých domácim bankovým sektorom.

Domestic credit-to-GDP gap je vypočítaný podľa § 33g, odsek 2a zákona o bankách a v súlade s Odporúčaním ESRB/2014/1, časť B2.

Hranica indikujúca nenulový proticyklický kapitálový vankúš a hodnoty „gapu“ sú zobrazené na pravej osi.

Graf 3 Proticyklický smerovník

Zdroj: NBS, ŠÚ SR, CMN.

Poznámka: Ukazovateľ je vypočítaný v súlade s § 33g, odsek 1c, zákona o bankách a v súlade s Odporúčaním ESRB/2014/1, časti C a D.

Tabuľka 4 Východiská pre proticyklický kapitálový vankúš k 31. 12. 2017

Indikátor	Referenčná hodnota	Podiel dlhu na HDP	Odchýlka podielu dlhu na HDP od svojho dlhodobého trendu
Štandardizovaný Credit-to-GDP gap (Graf 1)	1,00 %	98,4 %	4,93 %
Domestic credit-to-GDP _{trend} gap (Graf 2)	1,75 %	59,4 %	5,19 %
Proticyklický smerovník (Graf 3)	2,50 %		

Zdroj: NBS.

Poznámky: Tabuľka je zostavená na základe povinnosti vyplývajúcej z § 33g, odsek 2, zákona o bankách a v súlade s Odporúčaním ESRB/2014/1, príloha, časť II.

Štandardizovaný Credit-to-GDP gap zatiaľ nemá výpovednú hodnotu z hľadiska miery proticyklického kapitálového vankúša z dôvodu krátkosti časového radu.